

O. MICHAŁ LUKOSZEK OSPPE

Wrocław, PWT

TOŻSAMOŚĆ ŚWIECKICH W KOŚCIELE W NAUCZANIU JANA PAWŁA II

1. Godność chrześcijańska – 2. Świecki charakter laikatu – 3. Powszechne powołanie do świętości – 4. Podsumowanie

Jan Paweł II w swoim bogatym nauczaniu wielokrotnie podejmował problematykę eklezjologiczną. Wyłania się z niego jego wizja Kościoła jako komunii, w której wyraża się jego jedność nie ograniczona do jednolitości, ale bogata różnorodnością posług, funkcji i charyzmatów dzięki otwartości na działanie Ducha Świętego. Tego rodzaju spojrzenie prowadzi papieża do stwierdzenia, iż Kościół trzeciego tysiąclecia staje wobec konieczności budzenia świadomości chrześcijańskiej tożsamości oraz poczucia obowiązku aktywnego udziału w jego życiu. W tym kontekście Biskup Rzymu postuluje, aby, pośród różnych powołań w Kościele, ciągle na nowo i coraz głębiej odkrywać znaczenie powołania właściwego chrześcijanom świeckim, którzy na swój sposób uczestniczą w posłannictwie Kościoła¹

Ukazanie tożsamości eklezjalnej katolików świeckich, w ślad za Janem Pawłem II, wypada rozpocząć od przywołania chrześcijańskiego rozumienia słowa „laik”. Rozpoczynając cykl katechez środowych poświęconych laikatowi, papież przypomniał właściwą treść tego pojęcia w kontekście zmiany jego znaczenia w języku potocznym, gdzie stało się synonimem obojętności, a nawet opozycji wobec religii i Kościoła. Zatem słowo „laik”, przypomina Biskup Rzymu, pochodzi od gr. *laikós*, które wywodzi się od słowa *laós*, to znaczy „lud”. Wynika stąd, że określenie „laik” oznacza „jednego z ludu”, w tym wypadku zaś staje się oczywiste, że mowa jest o Ludzie Bożym²

Papież w swoim nauczaniu podaje również definicję laikatu. Nie jest to jednak definicja sformułowana przez niego osobiście, ale jest to określenie stanu świec-

¹ JAN PAWEŁ II, *Novo millennio ineunte*, nr 46.

² TENŻE, *Kościelna tożsamość świeckich*, w: *Katechezy Ojca Świętego Jana Pawła II — Kościół*, Kraków – Ząbki 1999, s. 303 (dalej: *Kościół*); por. E. ADAMIAK, *Świeccy*, w: M. RUSECKI, K. KAUCHA, I. S. LEDWOŃ, J. MASTEJ (red.), *Leksykon teologii fundamentalnej*, Lublin – Kraków 2002, s. 1202; por. R. GOLDIE, *Świeccy, laikat, świeckość*, Warszawa – Poznań 1991, s. 70.

kiego zaczerpnięte z *Konstytucji dogmatycznej o Kościele*. W dokumencie tym Sobór

rozumie (...) wszystkich wiernych, którzy nie są członkami stanu duchownego i stanu zakonnego prawnie ustanowionego w Kościele. Są to wierni, którzy wcieleni przez chrzest w Chrystusa, ustanowieni jako Lud Boży, stawszy się na swój sposób uczestnikami kapłańskiej, prorockiej i królewskiej misji Chrystusa, sprawują właściwe całemu ludowi chrześcijańskiemu posłannictwo w Kościele i w świecie³

Soborowy tekst przywoływany przez następcę św. Piotra zapewnia, że świeccy są pełnoprawnymi członkami Kościoła, w pełni objętymi jego tajemnicą. Tajemnica wyraża się w przejęciu posłannictwa Chrystusa, które uaktualniane jest przez laikat w świecie, który jest właściwym środowiskiem jego życia i działania. Posłannictwo to z kolei wyraża się poprzez udział w trzech mesjańskich urządach Chrystusa, w których świeccy partycypują na swój sposób i we właściwym dla swojego stanu stopniu.

W dobie przedsoborowej laikat był zasadniczo określany w sposób negatywny. Członkowie stanu świeckiego ukazywani byli jako ochrzczeni chrześcijanie nie posiadający świeceń kapłańskich. Inna definicja stwierdzała, że świeccy to osoby, które nie są kapłanami, ani nie żyją w zakonach. Przytoczony tekst soborowy, choć również posiada pewien wydźwięk negatywny, wyrażający się w odmowie świeckim tego, co przynależy do stanu kapłańskiego i zakonnego, wymienia jednak elementy pozytywne, do których zalicza chrzest, uczestnictwo w potrójnym wymiarze posłannictwa i posługi Chrystusa oraz obecność w świecie doczesnym⁴. Następca św. Piotra, doceniając owe pozytywne akcenty soborowej definicji laikatu, zauważa, że w myśl nauczania *Vaticanum II* świeccy są

pełnoprawnymi członkami Kościoła objętymi jego tajemnicą i obdarzonymi specyficznym powołaniem, którego celem jest „szukanie Królestwa Bożego, zajmując się sprawami świeckimi i kierując nimi po myśli Bożej”⁵

W innym miejscu biskup Rzymu stwierdza z kolei, że

świecki jest przede wszystkim prawdziwym chrześcijaninem! Winien jednak zawsze pamiętać, że aby nim być, został przez chrzest zanurzony w Chrystusie i odtąd dla niego (...) życiem jest Chrystus, gdyż w Chrystusie odzyskuje w pełni każdą ludzką wartość⁶.

Prawda o zjednoczeniu z Chrystusem i chrześcijańskim posłannictwie w świecie zostaje zilustrowana biblijnym obrazem winnego krzewu, z którym zespolone są latorośle wydające swoje owoce (zob. J 15,1-11). Wierni świeccy, podobnie jak wszyscy inni członkowie Kościoła, trwają zjednoczeni z Chrystusem jak latorośl

³ KK 31; JAN PAWEŁ II, *Wszyscy ochrzczeni uczestniczą w misji Chrystusa. Przemówienie do uczestników XIV Zgromadzenia Plenarnego Papieskiej Rady ds. Świeckich 8 listopada 1993 r.*, OsRomPol 2 (1994), s. 34; por. J. MAJEWSKI, *Świecki czy po prostu chrześcijanin?*, *Więź* (2003), nr 2 (532), s. 27–28.

⁴ A. DULLES, *Blask wiary. Wizja teologiczna Jana Pawła II*, tł. A. Nowak, Kraków 2003, s. 172–173; zob. ADAMIAK, *art. cyt.*, s. 1202–1203.

⁵ JAN PAWEŁ II, *Christifideles laici* (dalej: ChL), nr 9; KK 31.

⁶ JAN PAWEŁ II, *Dziela potęgi Tego, który nas wezwał. Homilia na zakończenie Synodu*, w: E. WERON (red.), *Powołanie i posłannictwo ludzi świeckich*, Poznań 1989, s. 120.

z winnym krzewem, który oznacza tutaj Chrystusa, który jest dawcą wszelkiego życia i ożywicielem. Wcielenie w Chrystusa, wyjaśnia biskup Rzymu, dokonujące się poprzez wiarę i sakramenty chrześcijańskiej inicjacji, stanowi dla człowieka początek nowej chrześcijańskiej kondycji włączającej go w tajemnicę Kościoła, kształtującej jego duchowość, będącej podstawą wszystkich innych powołań, a także zasadą dynamizmu chrześcijańskiego życia w świecie⁷

Świeccy są pełnoprawnymi członkami Ludu Bożego. Chociaż również wspólnie w definiowaniu laikatu istnieją określenia negatywne, to znaczy stwierdzające, iż laicy nie są członkami stanu duchownego ani zakonnego, nie brakuje jednak również sformułowań pozytywnych. Na te ostatnie zwraca uwagę Jan Paweł II stwierdzając, że świeccy, poprzez włączenie w Lud Boży dokonujące się w sakramencie chrztu świętego, zostają objęci tajemnicą Kościoła oraz są jego pełnoprawnymi członkami. Każdy jest powołany do wypełnienia swojego specyficznego zadania w Kościele, we właściwym dla swojego stanu środowisku życiowym. Podstawą wszelkich powołań w Kościele jest włączenie przez chrzest w Chrystusa, które jest podstawą godności oraz jakości chrześcijańskiego życia.

1. Godność chrześcijańska

Właściwe wypełnianie obowiązków chrześcijanina zgodnych z jego powołaniem, zdaniem Jana Pawła II, uwarunkowane jest coraz głębszym poznawaniem „radikalnej nowości chrześcijańskiej płynącej z chrztu”⁸. Chrzest sprawia równość wszystkich tych, którzy należą do Ludu Bożego, która opiera się na takiej samej godności dzieci Bożych oraz czyni ochrzczonych uczestnikami kapłańskiej, prorockiej i królewskiej funkcji Chrystusa, a także daje udział w posłannictwie Kościoła. Z tego powodu wszyscy chrześcijanie są wezwani do dawania wobec świata świadectwa o nowości, pięknie i uroku życia chrześcijańskiego⁹

Papież wymienia trzy aspekty owej nowości. Należą do niej: odrodzenie do życia dzieci Bożych, zjednoczenie z Chrystusem i Jego Ciałem, czyli Kościołem, oraz namaszczenie w Duchu Świętym, dzięki któremu chrześcijanin staje się duchową świątynią.

Poprzez chrzest człowiek staje się dzieckiem Boga w Jego Jednorodzonym Synu, Jezusie Chrystusie. W chrzcie dokonuje się odrodzenie człowieka (por. J 3,5), którego dokonuje Bóg przez Jezusa Chrystusa (por. 1 P 1,3-4), dzięki swojemu żywemu i trwającemu słowu (1 P 1,23). Do każdego przyjmującego chrzest czło-

⁷ ChL 9; por. SYNOD BISKUPÓW 1987, *Postanie do Ludu Bożego*, ChS (1988), nr 4–5 (175–176), s. 215; por. M. KOZAK, *Kościół jako communio według Gerarda Philipsa*, Lublin 2003, s. 135.

⁸ ChL 10; por. L. SCHEFFCZYK, *Różnorodność służby: laik – diakon – ksiądz*, ComP (1997), nr 2 (98), s. 40–41.

⁹ S. RYŁKO, *Rewolucja wiary. Katolicki laikat w świetle Soboru*, Więź (2001), nr 7 (513), s. 57.

wieka odnoszą się słowa rozbrzmiewające nad Jezusem przyjmującym chrzest w Jordanie, zapewniające o umiłowaniu i upodobaniu Ojca, który jest w niebie. Przyjęcie tego zapewnienia oznacza dla chrześcijanina życie w świadomości, że został przyłączony do Syna umiłowanego, stając się przybranym synem Bożym i bratem Chrystusa. Tym zaś, który nadaje godność dzieci Bożych, jest Duch Święty, który czyni ludzi członkami Ciała Chrystusowego¹⁰

Chrzest sprawia, że ludzie stają się członkami Chrystusa i członkami Ciała Kościoła. W sakramencie tym dokonuje się realne wcielenie w paschalne misterium Zbawiciela, zanurzenie w Jezusową Śmierć i Zmartwychwstanie (por. Rz 6,3-5), wyzwolenie z „człowieka starego”, a przyobleczenie w „człowieka nowego”. W tajemnicy chrztu dokonuje się misterium zjednoczenia uczniów z Chrystusem oraz wzajemnie pomiędzy sobą¹¹

Prezentując obraz Kościoła jako żywego i świętego przybytku Ducha Świętego, biskup Rzymu przywołuje symbolikę stosowaną przez św. Piotra, który chrześcijan przyrównuje do „żywych kamieni” tworzących „duchową świątynię”, która zbudowana jest na „kamieniu węgielnym”, którym jest sam Chrystus (zob. 1 P 2,5n). Duch Święty namaszcza chrześcijanina, aby ten mógł uczestniczyć w misji samego Chrystusa¹²

Kolejny aspekt chrztu następcy św. Piotra dostrzega w udziale świeckich w potrójnej misji Chrystusa: kapłańskiej, prorockiej i królewskiej, w której uczestniczą zarówno osoby duchowne, jak i świeckie, jednakże każda z tych grup we właściwy dla siebie sposób¹³

Udział wszystkich w tej samej misji kapłańskiej ma swoje podstawy w sakramentach chrześcijańskiej inicjacji, natomiast różnice mają swoją podstawę w sakramencie święceń, który nie jest udziałem osób świeckich. Kapłaństwo sakramentalne istnieje na pierwszym miejscu dla uobecniania Chrystusowej Ofiary w Eucharystii. Powszechne kapłaństwo wiernych umożliwia natomiast naśladowanie Chrystusa, znoszenie życiowych utrapień jako krzyża dzwiganego wraz ze Zbawicielem, a także składanie samych siebie w duchowej ofierze Bogu. Za Soborem należy zatem stwierdzić, że jedno kapłaństwo różni się od drugiego nie tylko stopniem, ale i istotą, jakkolwiek jedno drugiemu jest wzajemnie przyporządkowane¹⁴

Zagadnienie udziału świeckich w kapłańskiej misji Chrystusa papież wyjaśnia w powiązaniu z paschalną Ofiarą Zbawiciela. Mesjasz, ze względu na swoje kapłaństwo, złożył samego siebie w ofierze krzyżowej oraz nieustannie ofiarowuje się w Eucharystii. Świeccy, jako wcieleni przez chrzest w Ciało Chrystusa, łączą się

¹⁰ ChL 11; por. J. GRABOWSKI, *Tożsamość eklezjalna chrześcijan świeckich*, CzST 30 (2002), s. 78.

¹¹ ChL 12.

¹² ChL 13.

¹³ Obszernej analizy soborowej koncepcji uczestnictwa chrześcijanina w potrójnym urzędzie Chrystusa dokonuje K. WOJTYŁA, *U podstaw odnowy. Studium o realizacji Vaticanum II*, Kraków 1988, s. 185–228.

¹⁴ Por. KK 10; J. ORZESZYNA, *Powołanie i posłannictwo świeckich w Kościele*, „Sosnowieckie Studia Teologiczne” 6 (2003), s. 220.

z Nim samym oraz Jego Ofiarą, składając samych siebie oraz wszystko to, co składa się na ich codzienne życie: uczynki, modlitwy, apostołskie przedsięwzięcia, życie małżeńskie oraz rodzinne, pracę, odbywający się w Duchu wypoczynek ducha i ciała, cierpliwie znoszone utrapienia życia¹⁵. Dzięki włączeniu w swoje kapłaństwo Chrystus uzdalnia chrześcijan wszystkich stanów do oddawania Bogu czci w Duchu i prawdzie (por. J 4,23), wierni zaś uczestniczą „w Ofierze Wcielonego Słowa oraz w jego misji najwyższego Kapłana i powszechnego Odkupiciela”¹⁶

Rozważając zagadnienie uczestnictwa laikatu w kapłańskim posłannictwie Chrystusa, nie sposób pominąć Eucharystii. Następca św. Piotra stwierdza, że świeccy czynnie uczestnicząc w Eucharystii składają ofiarę z samych siebie w jedności z Chrystusem — jako Kapłanem i Hostią. Ofiara świeckich posiada wartość eklezjalną na mocy chrztu św., który uzdalnia ich do składania urzędowego kultu chrześcijańskiego z Chrystusem w Kościele. Sakramentalne uczestnictwo w uczcie eucharystycznej — pisze biskup Rzymu — pogłębia i udoskonala ofiarę składaną przez świeckich, i jednocześnie udziela im łaski sakramentalnej, która pomaga im żyć i działać zgodnie z wymaganiami wynikającymi z ofiary złożonej w jedności z Chrystusem i Kościołem¹⁷. Eucharystia jest sakramentem, który bardziej niż wszystkie pozostałe łączy wiernych z misterium paschalnym Chrystusa jako punktem kulminacyjnym wypełnienia Jego kapłaństwa, dlatego umożliwia chrześcijanom nieustanne włączanie swoich ofiar w jedyną Ofiarę Chrystusa złożoną na krzyżu, którą nieustannie przedstawia swojemu Ojcu¹⁸

Wierni świeccy uczestniczą w Chrystusowym kapłaństwie dzięki działaniu Ducha Świętego, jako powołani do oddawania Bogu kultu duchowego. Nie są jedynie uczestnikami kapłańskiego urzędu Chrystusa, ale sam Chrystus w ich życiu kontynuuje swoje kapłaństwo. Dzieło Zbawiciela realizuje się w świeckich dzięki Duchowi Świętemu, który rozwija kapłańskie działanie w Kościele, także i w laikach, którzy poprzez chrzest stali się pełnoprawnymi członkami Ciała Chrystusa. Chrzest — pisze Jan Paweł II — inicjuje obecność i kapłańskie działanie Chrystusa w każdym wiernym, Duch Święty zaś uzdalnia go do żywego udziału w kulcie oddawanym Ojcu przez Chrystusa w Kościele¹⁹

Laikat ma udział w prorockim urzędzie Chrystusa. Wyraża się on w przyjęciu Ewangelii oraz głoszeniu jej poprzez słowo i czyny. Przedmiotem nieustannej tros-

¹⁵ ChL 14; por. KK 34.

¹⁶ JAN PAWEŁ II, *Uczestnictwo świeckich w kapłaństwie Chrystusowym*, w: *Kościół*, s. 320–321; por. H. WEJMAN, *Kapłański wymiar duchowości laikatu*, „Roczniki Teologiczne” 5 (2001), s. 41–43; por. B. BRZUSZEK, *Apostołskie funkcje wiernych świeckich*, w: T. BIELSKI (red.), *Powołanie do apostolstwa*, Poznań – Warszawa 1975, s. 304–305.

¹⁷ JAN PAWEŁ II, *Uczestnictwo świeckich w kapłaństwie Chrystusowym*, s. 321; WEJMAN, *art. cyt.*, s. 39–40.

¹⁸ J.-G. PAGÉ, *Teologiczne podstawy posłannictwa świeckich*, ComP (1987), nr 3 (39), s. 58.

¹⁹ JAN PAWEŁ II, *Uczestnictwo świeckich w kapłaństwie Chrystusowym*, s. 320.

ki świeckich winno być życie według zasad ewangelicznych, które mają kształtować życie codzienne, rodzinne i społeczne, a także dawać nadzieję związaną z przyjściem Królestwa Bożego²⁰ Komentując nauczanie Soboru, następca św. Piotra zauważa, że sam Chrystus obdarza wiernych zmysłem wiary i łaską słowa, aby mogli wypełnić swoje prorockie posłannictwo. Jego celem jest, aby Ewangelia kształtowała życie różnych środowisk, a dokonać to winno się właśnie poprzez świeckich żyjących w tych środowiskach. Ponadto papież zwraca uwagę, że uczestnictwo w prorockim posłannictwie Chrystusa ukazuje, iż nie zachodzi sprzeczność pomiędzy naśladowaniem Zbawiciela a wypełnianiem swoich codziennych obowiązków. Wręcz przeciwnie, wierność Ewangelii służy uzdrawianiu i udoskonalaniu struktur oraz instytucji doczesnych²¹

Jan Paweł II podkreśla naturę świadectwa składanego przez laikat. Widzi jego źródło na pierwszym miejscu w działaniu Ducha Świętego, przez co ów profetyzm posiada charakter na wskroś nadprzyrodzony, który wyraża się w głoszeniu oraz przekazywaniu prawd objawionych, ogłaszających nowe życie, którym obdarza Duch Święty. Jest to możliwe dzięki darowanej przez Ducha „łasce wyznawania wiary i znajdowania najlepszego sposobu wyrażania jej i przekazywania wszystkim”²².

Prorocka misja świeckich posiada także wymiar eschatologiczny. Chrześcijaństwo nie mają być w świecie, przeżywającym nierzadko pustkę i rozczarowanie w wyniku swoich błędnych dążeń, świadkami nadziei płynącej z Ewangelii i zbawczego dzieła Chrystusa. Świadectwo chrześcijan działających w strukturach świeckich ma skłaniać innych ludzi do szukania rzeczywistości nadprzyrodzonych, mogących zaspokoić ludzkie pragnienia. Papież, podkreślając wagę misji laikatu, przypomina, że ukazują oni swoją ewangeliczną postawą prawdę, że

nadzieja chrześcijańska nie zakłada ucieczki od świata ani rezygnacji z pełnej realizacji ziemskiej egzystencji, lecz jej otwarcie na transcendentny wymiar życia wiecznego, bo tylko ono nadaje tej egzystencji prawdziwą wartość²³

Papież przypomina również o konieczności odwagi w głoszeniu i dawaniu świadectwa Ewangelii. Zauważa, że od takiej postawy zależy objawianie się mocy Ewangelii. Potrzebne jest zdecydowane stawianie czoła mocom zła działającym w świecie, których celem jest odwrócenie uwagi człowieka od jego prawdziwego przeznaczenia. Moc Ewangelii ujawnia się również wówczas, gdy chrześcijanin cierpliwie znosi wszelkie próby oraz przyjmuje postawę świadka Chrystusowego Krzyża²⁴

²⁰ ChL 14; por. KK 35; por. GRABOWSKI, *art. cyt.*, s. 79.

²¹ JAN PAWEŁ II, *Udział świeckich w urzędzie prorockim Chrystusa*, s. 322–323; por. ORZESZYNA, *art. cyt.*, s. 221–222; por. BRZUSZEK, *art. cyt.*, s. 310–313.

²² JAN PAWEŁ II, *Udział świeckich w urzędzie prorockim Chrystusa*, s. 323; por. PAGÉ, *art. cyt.*, s. 60.

²³ JAN PAWEŁ II, *Udział świeckich w urzędzie prorockim Chrystusa*, s. 324.

²⁴ *Tamże*, s. 324; por. DULLES, *dz. cyt.*, s. 173–174.

Wierni świeccy partycypują również w królewskim urzędzie Chrystusa. Na mocy tego uczestnictwa — uczy Jan Paweł II — Chrystus wzywa wszystkich do służby dla Królestwa Bożego oraz zaangażowania na rzecz jego rozszerzania się w świecie. Chrystus, który otrzymał władzę od Ojca — pisze biskup Rzymu — przekazuje swoim uczniom misję głoszenia całemu światu Dobrej Nowiny oraz uczenia wszystkich narodów życia zgodnego z Jego przykazaniami (por. Mt 28,20). W ten sposób realizuje się ich uczestnictwo w Chrystusowym urzędzie królewskim. Papież stwierdza ostatecznie, że Chrystus jest Królem, ponieważ objawia prawdę przyniesioną z nieba, którą powierzył apostołom i Kościołowi. Życ według prawdy Ewangelii oraz aktywnie przyczyniać się do jej rozszerzania w świecie jest zadaniem wszystkich ochrzczonych, a więc również i świeckich²⁵. Zasadniczo i definitywnie zapoczątkowane przez Chrystusa dzieło ma zostać wypełnione i dokończone przez Kościół albo, innymi słowy, przez chrześcijan na przestrzeni wieków zaangażowanych na rzecz Królestwa Bożego, aż do momentu, gdy osiągnie ono swoją pełnię. Chrystus poprzez Ducha Świętego kontynuuje i dopełnia swoje dzieło za pośrednictwem członków swojego Ciała²⁶

Owa królewskość, jak zauważa następca św. Piotra, jest przeżywana przez chrześcijan na różne sposoby. Wyraża się ona w urzeczywistnianiu prawdy Ewangelii poprzez wiarę, z której rodzą się zewnętrzne czyny, które w sposób szczególny przyjmują formę daru z siebie w służbie miłości i sprawiedliwości dla Jezusa obecnego w każdym człowieku. Chrześcijańska królewskość ukazuje się w duchowej walce z „królestwem grzechu”, którym skażony jest każdy człowiek, a także w trosce o przywrócenie stworzeniu jego pierwotnej wartości, poddając je prawdziwemu dobru człowieka. Taka postawa, odznaczająca się wiarą i miłością, winna stawać się zaczynem nowego życia dla wszystkich ludzi. O ile kapłani oraz osoby konsekrowane zajmują się przede wszystkim sprawami duchowymi, wierni świeccy mają realizować swoją misję poprzez konkretne działanie w sferze życia doczesnego, rozszerzając w niej panowanie Chrystusa–Króla. Działania te mają dokonywać się pod wpływem łaski, aby ludzie uczestniczyli we władzy Chrystusa, który wszystko, jak i siebie samego poddaje ostatecznie władzy Boga Ojca (por. J 12,32; 1 Kor 15,28)²⁷

Świeccy, zgodnie ze specyfiką swojego powołania, zaproszeni są do uzdrawiania struktur oraz stosunków społecznych, a także zabiegania o stosowną przemianę warunków życiowych w taki sposób, aby nie poprzestawać jedynie na unikaniu zła płynącego z grzechu, ale tak je porządkować i urządzić, aby przyczyniały się one

²⁵ JAN PAWEŁ II, *Udział świeckich w urzędzie królewskim Chrystusa*, s. 325–326.

²⁶ PAGÉ, *art. cyt.*, s. 61–62.

²⁷ ChL 14; JAN PAWEŁ II, *Udział świeckich w urzędzie królewskim Chrystusa*, s. 326; por. KK 36; por. GRABOWSKI, *art. cyt.*, s. 79; BRZUSZEK, *art. cyt.*, s. 315–318.

do praktykowania cnót. Podejmując tego rodzaju wysiłek, przyczyniają się do wprowadzania wartości moralnych w kulturę i dzieła ludzkie²⁸

Chrzcielne wszczepienie w Chrystusa sprawia, że każdy chrześcijanin staje się uczestnikiem i na swój sposób kontynuatorem potrójnej misji Zbawiciela. Udział w kapłaństwie Chrystusa, choć w istotny sposób różny dla tych, którzy oprócz chrztu przyjęli sakrament święceń, umożliwia sprawowanie prawdziwego kultu w Duchu i prawdzie, na który składają się ofiary przedstawiane Bogu, dokonywane w różnych sytuacjach życiowych, włączane w jedyną Ofiarę Chrystusa, która uobecnia się w Eucharystii. Partycypacja w prorockim posłannictwie Mesjasza dokonuje się przez przyjęcie Ewangelii oraz głoszenie jej słowem i przykładem życia zgodnego z jej wymaganiami. Dzięki realizacji prorockiego posłannictwa w życiu świeckich Ewangelia może docierać do wszystkich środowisk ludzkich, uzdrawiając i oczyszczając struktury doczesne. Prorocka misja świeckich posiada także wymiar eschatologiczny, ukazując nierzadko zagubionej ludzkości nadzieję nadejścia nowego świata, którego rzeczywistość zdolna jest zaspokoić wszelkie ludzkie pragnienia. Chrześcijański profetyzm wyraża się również w nieugiętej postawie świadka Chrystusa, w którym ujawnia się moc Ewangelii, szczególnie wobec zła obecnego w świecie, które pragnie odwrócić uwagę człowieka od jego prawdziwego przeznaczenia. Udział w królewskim urzędzie Chrystusa wzywa ochrzczonych do zaangażowania na rzecz budowania i rozszerzania w świecie Królestwa Bożego. Wyraża się ono nade wszystko w poczynaniach na rzecz miłości drugiego człowieka, sprawiedliwości, w walce ze złem i grzechem, a także w dążeniu do poddania wszystkiemu panowaniu Chrystusa–Króla, aż On sam wszystko podda panowaniu Boga Ojca. Potrójna misja Chrystusa w życiu chrześcijan świeckich realizuje się we właściwym dla nich środowisku, to jest w świecie, w którym zajmują się sprawami doczesnymi.

2. Świecki charakter laikatu

Chrzest święty jest podstawą takiej samej godności wszystkich chrześcijan. Jan Paweł II zauważa jednak, że każdy ze stanów składających się na jeden Lud Boży posiada sobie właściwe charakterystyczne cechy. Takim specyficznym rysem laikatu, jak powtarza za *Vaticanum II* papież, jest jego charakter świecki²⁹, podobnie jak święcenia i posługa kapłańska określają stan duchowny, zaś profesja rad ewangelicznych — stan zakonny, na wspólnej wszystkim bazie chrztu świętego³⁰

²⁸ ORZESZYNA, *art. cyt.*, s. 222.

²⁹ Zob. KK 31.

³⁰ JAN PAWEŁ II, *Charakter świecki właściwy laikatowi*, s. 306.

Trwanie w stanie świeckim najdobitniej odróżnia laików od członków innych stanów życia w Kościele. Kapłani i osoby życia konsekrowanego, choć w zasadzie pozostają laikami w pierwotnym tego słowa znaczeniu, to znaczy członkami Ludu Bożego, realizują swoje powołanie w specyficzny dla ich stanu sposób. Kapłani na mocy oddzielnego sakramentu realizują swoje uczestnictwo w kapłaństwie Chrystusa, służąc jako szafarze Bożych tajemnic wobec członków Kościoła i całej ludzkości. Zakonnicy wybierają z kolei sposób życia, w którym akcent położony jest na eschatologiczny wymiar powołania chrześcijańskiego, mniej tym samym angażując się w sprawy świata, ażeby przyczynić się do doprowadzenia całego stworzenia do Boga w Chrystusie³¹

Pojęcie „charakter świecki” ma wyraźnie znaczenie teologiczne, którego kożeni należy upatrywać w tajemnicy Wcielenia. Z tego względu nie można sprowadzać posłannictwa laikatu w świecie jedynie do wymiaru socjologicznego. Obecność świeckich w świecie jest niezmiernie ważnym elementem życia Kościoła, ponieważ może zostać uznana niejako za punkt spotkania Kościoła ze światem. W takim spojrzeniu laikat jawi się jako głos Kościoła w świecie i wobec świata. Określający chrześcijańską tożsamość laikatu „charakter świecki” naznacza szczególnieznamiem jego apostołstwo, duchowość i świętość. Innymi słowy, świat jest dla wiernych świeckich obszarem, w którym realizuje się ich powołanie i misja³². „Charakter świecki” oznacza Boże powołanie, na mocy którego chrześcijanin trwa w świecie, by tam na wzór ewangelicznego zaczynu dokonywać uświęcania jego struktur „od wewnątrz”, osiągając tą drogą również swoją osobistą świętość³³

Biskup Rzymu podejmuje próbę wyjaśnienia wyrażenia „charakter świecki” Rozpoczyna ją od ukazania laikatu w perspektywie zbawczego zamysłu Bożego. Kościół, który według słów Zbawiciela nie jest z tego świata (por. J 17,16), jest do świata posłany i w nim kontynuuje Chrystusową misję zbawienia człowieka oraz odnowienia całego stworzenia³⁴. Wierni świeccy otrzymują zadanie realizowania swojego specyficznego powołania w świecie, zajmując się właściwymi mu sprawami doczesnymi, oddając w ten sposób cześć Bogu. Następca św. Piotra określa miejsce egzystencji chrześcijan–laików kolejny raz posługując się słowami Soboru. Píše, że świeccy żyją pośród różnorodnych spraw i obowiązków świata, w warunkach zwyczajnego życia rodzinnego oraz społecznego. Dla podkreślenia wagi tego stanu życia papież stwierdza, że sam Syn Boży wzrastając na ziemi, żył w relacjach właściwych ludzkim społecznościom, a także podejmował pracę rzemieślnika właściwą dla czasu, w którym był na ziemi³⁵

³¹ PAGÉ, *art. cyt.*, s. 49.

³² RYŁKO, *art. cyt.*, s. 59.

³³ E. WERON, *Vademecum ludzi świeckich. Nad papieską adhortacją „Christifideles laici”*, w: TENŻE (red.), *Powołanie i posłannictwo ludzi świeckich*, Poznań 1989, s. 273.

³⁴ Por. AA 5.

³⁵ ChL 15; por. KDK 32; por. ORZESZYNA, *art. cyt.*, s. 218–219.

Wszelkie przejawy związanego ze sprawami i rzeczami doczesnymi życia świeckich nie mają wymiaru jedynie zewnętrznego, czy środowiskowego, ale swój pełny cel osiągają w Chrystusie³⁶. Takie zdefiniowanie świeckiego charakteru laikatu, zauważa Jan Paweł II, oznacza jednocześnie dowartościowanie porządku doczesnego, jednak z zaakcentowaniem także transcendentnego charakteru stanu świeckiego w stosunku do czasu i rzeczywistości ziemskiej. Chrześcijanin świecki zajmując się sprawami doczesnymi, zaspokaja swoje podstawowe potrzeby o charakterze osobistym, rodzinnym i społecznym, a także przyczyniając się do rozwoju społeczeństwa w wymiarze ekonomicznym i kulturowym, nie może zapomnieć o swoim powołaniu do Królestwa Bożego oraz zadaniu szerzenia go w swoim środowisku, a także o porządkowaniu spraw doczesnych zgodnie z Bożym zamysłem³⁷. Laicy mają być zaczynem przemieniającym świat niejako od wewnątrz, ewangeliczną solą i światłem, winni być przykładem życia wiarą, nadzieją i miłością, ukazując w ten sposób wszystkim Chrystusa i upowszechniając Jego Ewangelię³⁸.

Nauczanie Jana Pawła II wyraźnie akcentuje transcendentną wartość świeckości sprzeciwiając się jednocześnie pojmowaniu jej jako opozycji czy bierności wobec Chrystusa i Kościoła. Żyjąc w świecie, świeccy winni kształtować w sobie świadomość, że są przybranymi dziećmi Bożymi i członkami Mistycznego Ciała Chrystusa. Tego rodzaju stan rzeczy pociąga za sobą jako konsekwencję konieczność czynnego udziału w życiu Kościoła, co jest równoznaczne z zabieganiem o trwanie w ścisłej więzi z Chrystusem, które z kolei jest warunkiem owocności misji wypełnianej przez każdy ze stanów w Kościele³⁹.

Biskup Rzymu nie pomija faktu skażenia świata przez grzech. Mając świadomość tej przykrej rzeczywistości, podkreśla, że ten właśnie świat, który w zamysle Bożym ma opiewać wielkość i chwałę Boga, jest odkupiony przez Chrystusa. Świeccy, dla których świat jest zasadniczym polem działania, winni postępować w taki sposób, aby urzeczywistniało się w nim dzieło Odkupienia⁴⁰.

Rozważając znaczenie „charakteru świeckiego” laikatu, warto zwrócić uwagę, że wskazywanie w rzeczywistości świata doczesnego obszarów działania laikatu, jak i uwypuklanie specyficznej różnicy pomiędzy świeckimi a duchownymi nie powinno prowadzić do uproszczeń. Fakt, iż właściwym dla świeckich jest działanie na rzecz kształtowania porządku świata według zasad chrześcijańskich, zaś dla duchownych wewnętrzna troska o budowanie Kościoła, nie może prowadzić do wniosku o rozłączności prerogatyw tych dwóch stanów. Zdarzają się bowiem w życiu Kościoła sytuacje, zwłaszcza na terenach misyjnych, że z braku obecności

³⁶ Por. KK 48.

³⁷ Por. KK 31.

³⁸ ChL 15; JAN PAWEŁ II, *Charakter świecki właściwy laikatowi*, s. 307; por. E. WERON, *Laikat i apostołstwo*, Paryż 1973, s. 20.

³⁹ JAN PAWEŁ II, *Świeccy wobec tajemnicy Chrystusa*, s. 309–310.

⁴⁰ TENŻE, *Charakter świecki właściwy laikatowi*, s. 308–309; por. DULLES, *dz. cyt.*, s. 175.

kompetentnych osób świeckich ich zadania związane z porządkiem doczesnym przejmują osoby duchowne. Nie obca życiu Kościoła jest również sytuacja odwrotna: z powodu braku kapłanów świeccy podejmują odpowiedzialność za Kościół, a także na ile to możliwe, podejmują rozmaite posługi we wspólnocie. Chrzęścijanie bowiem, tak duchowni jak i świeccy, tworząc jeden Lud Boży, wszyscy we właściwy swemu powołaniu sposób mają głosić Ewangelię⁴¹

„Świecki charakter” laikatu w nauczaniu Jana Pawła II oznacza obecność chrześcijan-laików w rzeczywistości świata, która realizuje się w działaniu w sferze rzeczy doczesnych. Nie oznacza jednak wyłącznej koncentracji na nich. Świecki będąc obecny w świecie, jednocześnie nie może zapomnieć o powołaniu do Królestwa Bożego, krzewiąc je w swoim środowisku oraz kierując sprawami doczesnymi zgodnie z zamysłem Bożym. Troska o kształtowanie świata doczesnego zgodnie z zasadami chrześcijańskiego życia jest jednocześnie drogą członków laikatu do osobistej świętości.

3. Powszechne powołanie do świętości

Godność katolików świeckich, stwierdza Jan Paweł II, ukazuje się w całej pełni w świetle podstawowego powołania wszystkich chrześcijan, jakim jest powołanie do świętości. Wszyscy chrześcijanie uczestniczą w ontologicznej świętości Kościoła. Włączenie w ową świętość ma pociągać za sobą określone konsekwencje w życiu członków wspólnoty. Winno owocować mianowicie dążeniem do świętości osobistej w wymiarze etycznym⁴².

Dzieje Kościoła ukazują tendencje, które próbowały klasyfikować świętość ludzi świeckich niejako do niższej kategorii, w przeciwieństwie do stanów życia doskonałego w Kościele. Tymczasem nie można pomniejszać wartości świętości świeckich, ale należy zwrócić uwagę, że realizuje się ona we właściwym dla nich miejscu, czyli w świecie. W żadnym wypadku nie może być pojmowana jako ucieczka od świata. Innymi słowy, zaangażowanie w kształtowanie rzeczywistości ziemskich jest jednym ze sposobów dążenia do świętości i doskonałości przeżywanej w świetle duchowości wcielenia⁴³

Następca św. Piotra postrzega świętość jako doskonałość w miłości. Nie zależy ona w żaden sposób od pozycji zajmowanej w społeczeństwie, czy nawet w Kościele, ale jej miarą jest intensywność życia miłością. Dążenie do świętości dokonuje się w zwyczajnym, codziennym wypełnianiu obowiązków właściwych swojemu

⁴¹ R. JUSIAK, *Promocja laikatu szansą dla Kościoła w Polsce*, „Ethos” (1996), nr 9 (35–36), s. 222.

⁴² JAN PAWEŁ II, *Powołanie świeckich do świętości*, s. 313; por. SYNOD BISKUPÓW 1987, *Postanie do Ludu Bożego*, s. 216.

⁴³ RYŁKO, *art. cyt.*, s. 60; zob. E. WERON, *Niebezpieczeństwo klerykalizacji laikatu*, ComP (1987), nr 3 (39), s. 81–85.

stanowi. Wypełnia się ono w warunkach życia rodzinnego, zawodowego i społecznego. Zwyczajne zajęcia stają się okazją do przybliżania się do Boga poprzez wypełnianie Jego woli i służbę drugiemu człowiekowi⁴⁴. Papież uważa wręcz człowieka świętego za żywe świadectwo godności, którą cieszy się uczeń Chrystusa⁴⁵

Świętość nie jest zwyczajnym nakazem moralnym, ale jest „niezbywalnym wymogiem tajemnicy Kościoła”⁴⁶. Stwierdzenie to uzasadnia różnymi obrazami, które ukazują wręcz konieczność świętości chrześcijańskiej. Kościół zatem, przypomina biskup Rzymu, jest winnicą, której pędy czerpią życiodajne soki z winnego krzewu, którym jest sam Chrystus; jest mistycznym Ciałem, którego członki uczestniczą w świętości Głowy — Chrystusa; jest umiłowaną Oblubienicą Jezusa, który, aby ją uświęcić, oddał za nią swoje życie. Wreszcie świętość Chrystusa jest przekazywana chrześcijanom przez mieszkającego w Kościele Ducha, tego samego, który uświęcił ludzką naturę Jezusa w łonie Maryi⁴⁷. Papież przypomina zatem, że wszyscy wierni ze względu na swoją przynależność do Kościoła są powołani do osiągnięcia świętości i doskonałości właściwej dla swojego stanu⁴⁸

Powołanie do świętości — uczy biskup Rzymu — ma swoje źródło we chrzcie świętym. Chrzest jest podstawą eklezjalnej komunii w świętości. W sakramencie tym człowiek zyskuje uczestnictwo w życiu Chrystusa, a wraz z nim zyskuje świętość ontologiczną, eklezjologiczną i etyczną. Świętość oznacza urzeczywistniającą się w pierwszym sakramencie inicjacji chrześcijańskiej przynależność do Boga dzięki przyjęciu osoby ludzkiej przez Chrystusa oraz obdarzeniu jej udziałem w Boskiej naturze. Sakramentalne znamię jest w tym momencie znakiem oraz węzłem poświęcenia się Bogu⁴⁹

Świętość darowana przez Boga winna być zachowywana i urzeczywistniana w życiu. Innymi słowy, jak uczy Jan Paweł II, ze świętości ontologicznej wynika konieczność dążenia do świętości etycznej. Przyobleczeni w Chrystusa i obdarowani Duchem Świętym chrześcijanie winni okazywać świętość w swoich działaniach. Zarodek otrzymanej świętości winien być rozwijany. Ochrczeni winni prowadzić życie godne otrzymanej świętości, rozwijając w sobie cnoty, jak i stawiając czoła pokusom i ułomnościom, od których, mimo chrztu, natura ludzka nie jest wolna. Konieczna jest świadomość stanu grzeszności człowieka oraz nieustanna modlitwa o łaskę trwania w dobrym oraz przebaczenie popełnionych grzechów. Dążenie do świętości domaga się od człowieka naśladowania Chrystusa, które wyraża się w przyjęciu słowa Bożego, w czynnym uczestnictwie w życiu liturgicznym

⁴⁴ ORZESZYNA, *art. cyt.*, s. 223.

⁴⁵ ChL 16; JAN PAWEŁ II, *Powołanie świeckich do świętości*, s. 313.

⁴⁶ ChL 16.

⁴⁷ ChL 16; por. DULLES, *dz. cyt.*, s. 174.

⁴⁸ ChL 16; zob. P.C. PHAN, *Możliwość duchowości świeckich: ponowne przebadanie niektórych założeń teologicznych*, ComP (1987), nr 3 (39), s. 78–80.

⁴⁹ JAN PAWEŁ II, *Powołanie świeckich do świętości*, s. 313; por. KK 40.

i sakramentalnym Kościoła, osobistej oraz wspólnotowej modlitwie, oraz zabiegach na rzecz sprawiedliwości i miłości drugiego człowieka⁵⁰.

Urzeczywistnienie świętości otrzymanej na chrzcie świętym, uczy biskup Rzymu, domaga się głębokiego życia duchowego. Wymaganie to, dotyczące wszystkich chrześcijan, odnosi się również do świeckich pełniących swoje posłannictwo w specyficznych warunkach. Może ono urzeczywistniać się na różne sposoby, zależnie od osobistych predyspozycji i upodobań danej osoby. Jakkolwiek różne mogą być formy pogłębiania życia duchowego, cel zawsze jest ten sam, a jest nim dążenie do coraz głębszej i ściślejszej wspólnoty z Chrystusem. Tego rodzaju jedność ze Zbawicielem jest darem Ducha Świętego, o który należy prosić w modlitwie. Jakkolwiek nawet najprostsze czyny spełniane zgodnie z wolą Bożą można traktować jako formę modlitwy oraz wyraz czci oddawanej Bogu, to nieodzowne są również chwile poświęcone wyłącznie na rozmowie ze Stwórcą i Zbawicielem. Jan Paweł II podkreśla, że jedynie intensywne życie modlitwy jest warunkiem odnalezienia natchnienia i entuzjazmu do wypełnienia misji Kościoła, a także gwarantem siły potrzebnej do sprostania trudnościom i przeciwnościom pojawiającym się na drodze jej realizacji. Modlitewne zaangażowanie domaga się czynnego uczestnictwa w sakramentach świętych, zwłaszcza w sakramencie pojednania oraz Eucharystii⁵¹

Dążenie do świętości osób świeckich odbywa się w warunkach ich zwyczajnego życia zawodowego, rodzinnego i społecznego. Wszystkie ich sprawy, przypomina Jan Paweł II, winny być włączone w sferę życia duchowego, codzienne zaś zajęcia mają stanowić okazję do przybliżenia się do Boga oraz służby dla drugiego człowieka, aby tym sposobem także innym wskazywać drogę do komunii z Bogiem w Chrystusie⁵²

Powołanie do świętości papież postrzega jako znak nieskończonej miłości Ojca, który we chrzcie odradza człowieka do swojego świętego życia, stąd jest ono konstytutywnym elementem chrześcijańskiej godności. Jednocześnie, zdaniem biskupa Rzymu, powołanie do świętości jest głęboko związane z misją w Kościele i odpowiedzialnością laikatu za Kościół. Laicy, choć często niezauważeni, jednak poprzez współpracę z łaską Bożą przyczyniają się wydatnie do rozwoju Królestwa Bożego w świecie⁵³ Wezwanie do świętości jest skierowane do każdego człowieka osobście. Dzięki uświęceniu jednostki w życie społeczności ziemskiej wprowadzona zostaje nowa ludzka doskonałość, a tym samym rozwija się bardziej godny człowieka sposób życia⁵⁴

⁵⁰ ChL 16; JAN PAWEŁ II, *Powołanie świeckich do świętości*, s. 314.

⁵¹ JAN PAWEŁ II, *Duchowość świeckich*, s. 316–317.

⁵² ChL 17; JAN PAWEŁ II, *Duchowość świeckich*, s. 318–319.

⁵³ ChL 17.

⁵⁴ JAN PAWEŁ II, *Powołanie świeckich do świętości*, s. 314; por. KK 40.

Tak więc trzeba powiedzieć, że z nauczania Jana Pawła II wynika świętość, którą on rozumie jako nieodzowny warunek skuteczności misji Kościoła. Apostolska płodność Kościoła szczególnie dobitnie uwidacznia się wówczas, gdy Kościół poddaje się miłości Chrystusa oraz ją odwzajemnia⁵⁵

Każdy chrześcijanin przez chrzest zostaje włączony w ontologiczną świętość Kościoła, która jednak domaga się urzeczywistnienia w życiu człowieka jako świętość w wymiarze etycznym. Miarą świętości jest miłość wobec Boga i człowieka, objawiająca się poprzez wypełnianie codziennych obowiązków. Wzrost świętości w życiu chrześcijańskim domaga się pogłębionego życia duchowego, jako więzi z Bogiem — Źródłem Świętości. Osobista świętość chrześcijanina wprowadza w życie świata nową jakość, która przyczynia się do przemiany rzeczywistości doczesnych oraz do rozwoju Królestwa Bożego w społecznościach ludzkich.

4. Podsumowanie

Komunia kościelna obejmuje wiernych świeckich, którzy dzięki sakramentowi chrztu świętego są pełnoprawnymi członkami Kościoła ogarniętymi jego zbawczą tajemnicą. Chrzcielne wszczępienie w Chrystusa jest podstawą chrześcijańskiej godności oraz wezwaniem do życia zgodnego z wymaganiami Ewangelii.

Włączony w jeden Kościół chrześcijanin, zgodnie ze stanem swego życia, staje się kontynuatorem potrójnej misji Zbawiciela: kapłańskiej, prorockiej oraz królewskiej. W ten sposób każdy człowiek ochrzczony jest zdolny do składania duchowych ofiar z całego swojego życia, aczkolwiek w sposób istotnie różny od Ofiary sakramentalnej składanej przez wyświęconych szafarzy. Realizując funkcję prorocką, świeccy głoszą słowem oraz przykładem życia Dobrą Nowinę. Uczestnicząc w funkcji królewskiej, przyczyniają się do budowania Królestwa Bożego w duchu ewangelicznej miłości i sprawiedliwości, by ostatecznie wszystko zostało poddane władzy Chrystusa–Króla.

Jan Paweł II podkreśla znaczenie „świeckiego charakteru” laikatu. Wyrażenie to oznacza, iż posłannictwo świeckich urzeczywistnia się w świecie dóbr doczesnych, który jest właściwym środowiskiem ich działania. Realizując swoje powołanie, winni oni przyczyniać się do tego, aby sprawy doczesne kierowane były zgodnie z zamysłem Bożym. Tego rodzaju obecność chrześcijan w kręgu spraw doczesnych jest drogą do ich osobistej świętości, której miarą jest miłość do Boga i drugiego człowieka, wyrażająca się w wiernym wypełnianiu przyjętych obowiązków.

Świadomość i wierność tożsamości oraz godności chrześcijańskiej w przekonaniu papieża jest czynnikiem mającym wpływ na apostolski i misyjny dynamizm

⁵⁵ ChL 17.

świeckich, a tym samym gwarancją oraz siłą sprawiającą nieustanny rozwój Kościoła, którego misją jest głoszenie światu Dobrej Nowiny o zbawieniu.

L'identità dei laici nella Chiesa nell'insegnamento di Giovanni Paolo II

RIASSUNTO

Nell'insegnamento di Giovanni Paolo II un posto molto importante occupa l'ecclesologia. Dai testi di Papa emerge la visione della Chiesa come «comunio», nella quale si esprime la sua unità, che non è l'uniformità, ma è ricca in diverse funzioni e carismi grazie all'agire dello Spirito Santo. La «comunio» ecclesiale comprende anche i fedeli laici, i quali grazie al battesimo sono veri membri della Chiesa. L'innesto battesimale in Cristo è il fondamento della dignità cristiana ed una chiamata alla vita conforme alle esigenze del Vangelo.

Il cristiano incluso nella Chiesa, ciascuno in armonia con lo stato della propria vita, diventa il continuatore di triplice missione di Cristo: sacerdotale, profetica e regale. In questo modo ogni uomo battezzato è capace di offrire sacrifici spirituali di tutta la sua vita, tuttavia in modo essenzialmente diverso dal Sacrificio sacramentale, fatto dai sacerdoti ordinati. I laici realizzando la funzione profetica predicano la Buona Novella con la parola e con l'esempio della sua vita. Partecipando invece alla funzione regale contribuiscono ad edificare il Regno di Dio in spirito dell'amore vangelico e della giustizia, per sottoporre finalmente tutto al potere di Cristo – Re.

Giovanni Paolo II sottolinea l'importanza del «carattere laico» del laicato. Questa espressione significa, che la missione dei laici si realizza nel mondo dei beni temporali, il quale è il proprio ambiente della loro attività. Loro compiendo la sua vocazione devono contribuire a ciò che le cose temporali conducano in conformità con progetto divino. La presenza di questo tipo dei cristiani in cerchio delle cose temporali, è via per loro santità personale di cui la misura è l'amore di Dio e dell'altro uomo, espresso nell'adempimento fedele dei compiti assunti.

La coscienza e la fedeltà all'identità ed anche della dignità cristiana secondo il Papa è fattore avente influsso sul dinamismo apostolico e missionario dei laici, e con questo è garanzia e forza causante il continuo sviluppo della Chiesa, di cui missione è la proclamazione della Buona Novella della Salvezza al mondo.